

[Handelsministeren.]

bekræfte, at dette er min opfattelse, og det er et tilsagn, jeg har givet, men jeg må føje til, at jeg rigtignok også giver det ud fra den forudsætning, som det ærede medlem hr. Henning Rasmussen understregede, at vi, så vidt det er gørligt, bliver hurtigt færdige, for personligt er jeg af den opfattelse, at der er så betydningsfulde områder, der også vil nyde godt af disse midler, at det vil være til skade, om det bliver sinket unødigt længe.

Det ærede medlem hr. Weikop drog spørgsmålet om eksportkreditordningernes omkostninger frem og herunder — sådan forstod jeg det — ganske særlig spørgsmålet om den rentebyrde, de skulle belægges med. Det giver mig anledning til at understrege, at vi vel nok herhjemme bør gøre os klart, at det høje renteniveau, vi har, i allerhøjeste grad er en omkostningsfordyrende og kan risikere at blive en eksport hæmmende foreteelse for vore erhverv, netop fordi vi skal køre med en rente på eksportkreditordningerne, der er højere end renten i de lande, med hvem vi skal konkurrere.

Det ærede medlem har den opfattelse, at man ved en eksportkreditgaranti ikke får bedre faciliteter i bankerne. Det er dog, så vidt jeg ved, sådan, at i hvert fald de københavnske hovedbanker giver en rentebegunstigelse over for disse eksportkreditordninger, en ting, som jeg i øvrigt anser for rimelig. For bankernes vedkommende bliver der tale om rebelåning i nationalbanken af de langvarige eksportkreditter, og dér skelner nationalbanken ganske rigtigt ikke imellem, om det er til disse eller til andre formål, idet det er den pågældende bank og ikke den enkelte erhvervsdrivende, der kommer til nationalbanken og skal have genbelånt.

Til det ærede medlem hr. Rimstad skal jeg kun sige, at det, der nu skal tages op til nærmere drøftelse i udvalget, formentlig vil ligge betydelig mere klart oplyst over for tingets medlemmer, når vi til sin tid er færdige med arbejdet i udvalget.

Anker Lau: Jeg vil gerne takke den højtærede minister for udtalelsen om sagen i finansudvalget og for ministerens beredvillighed til at være med til i det kommende udvalg at søge alle de problemer løst, som vi her har drøftet.

Jeg har et par korte bemærkninger om varedirektoratet dels til den højtærede minister, dels til det ærede medlem hr. Helge Larsen. Jeg er helt ude af stand til at forstå, hvordan man har kunnet opfatte mine bemærkninger om varedirektoratet, som sket er. Det er jo ikke varedirektoratet og fondens opgaver, det drejer sig om. Den sammenligning, jeg drog, var imellem de to administrationsapparater og havde ikke noget som helst med deres opgaver at gøre.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslaget og lovforslagets tekst, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om nedsettelse af en forsikringskommission.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 851, fremsættelsen i tidenden sp. 2047).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Søgaard: Med det foreliggende lovforslag imødekommer man et længe næret ønske

[Søgaard.]

hos mange mennesker om en tilbunds-gående undersøgelse af hele forsikringsbranchen. Netop denne branche strækker sig langt ind i hele vort erhvervsliv, berører hele boligområdet og en lang række andre felter, samtidig med at den også skal søge at imødekomme det enkelte menneskes krav om sikring på forskellige områder.

Vi har ifølge statistikken i dag 477 selskaber i livsforsikrings- og skadesforsikringsbranchen, heraf en række små selskaber, hvis virksomhed er meget stærkt begrænset geografisk set eller er begrænset til en bestemt, mindre personkreds; endvidere er der en række, som kun driver gensidig forsikringsvirksomhed.

Diskussionen har mand og mand imellem vel nærmest gået på, om forsikringstagerne nu får nok for deres indbetalte penge. Her er det jo umuligt for det enkelte menneske at se alle de årsager, der er til de stærkt varierende tal for den del af området, der kaldes skadesforsikringsbranchen. Derfor føler mange sig usikre over for, om de ønsker og krav, man har med hensyn til den bedst mulige sikkerhed for sig og sin familie, nu også bliver opfyldt, om det virkelige forsikringsbehov imødekommes, og om opgaven bliver løst på den økonomisk mest forsvarlige måde. Samtidig har disse mennesker også den opfattelse, at selskaberne nok skal vide at sikre sig, hvilket naturligvis også er til fordel for forsikringstagerne, men den opfattelse kan vel nok bringe noget skævt ind, som både forsikringskøberne og selskaberne vil være bedst tjent med at få ryddet af vejen.

Med loven om forsikringsvirksomhed og det i henhold til denne nedsatte forsikringsråd kunne alt synes at være såre godt og alle interesser stort set varetaget. Alligevel kan det ikke undgås, at man står over for den problemstilling, som den højtærede handelsminister selv har peget på, nemlig om rådet både kan varetage den opgave at påse soliditeten i selskaberne og samtidig virke som monopoltilsyn med hensyn til præmierne. Vil disse to ting ikke i nogen grad kolliderer? Netop dette, at dele af forsikrerhvervet selv er indgået på en konkurrenceregulering gennem tarifforbund, tariffællesskab og en række andre aftaler,

tyder i hvert fald på en vis begrænsning i konkurrencen indbyrdes.

Når der i Registreringstidende for Prisaftaler nr. 5 af 1946 i register nr. 17 og 18 f. eks. tales om forbud mod gen- eller medforsikring i et nontarifselskab, er det efter min opfattelse ikke i overensstemmelse med monopollovens § 11, der taler om ophævelse af urimelig ulighed i vilkårene for erhvervsudøvelse. Der er her — og vil sikkert være det i en række andre tilfælde — en begrænsning i konkurrencen, som ganske sikkert ikke vil gavne den enkelte forsikringstager.

Nu kan tilslutningen til tarifforbund og tariffællesskab jo variere meget inden for de forskellige forsikringsområder, og der kan være forskel på, i hvilket omfang de uden for tariffællesskabet stående forsikringsvirksomheder følger tariffselskabernes praksis. Derfor vil en undersøgelse af disse forhold, specielt for de områder af branchen, som den brede del af befolkningen stifter bekendtskab med, måske kunne klargøre adskillige ting, som det enkelte menneske, der tegner en forsikring, ingen reel mulighed har for at skue igennem.

Som en afgørende faktor i forsikringspræmiernes størrelse indgår også selskabernes omkostninger. Det synes vel nærliggende at antage, at den sammensætning, det danske forsikringsvæsen har med et ret højt antal små selskaber, skulle bevirke, at der arbejdes med et for kostbart administrationsapparat. I hvert fald vil de mange små selskaber have svært ved at overkomme investeringer i moderne, rationel kontorteknik, herunder også sådan noget som elektronisk databehandling, hvilket for at kunne svare sig ganske givet vil kræve større enheder inden for branchen.

Jeg skal i øvrigt ikke deltage i den almindelige debat om, hvad administrationen samlet koster de danske forsikringstagere. Dagbladet Aktuelt har i en leder den 17. juli 1961 nævnt et tal på 500 mill. kr. i relation til den samlede præmieaktivitet — altså både direkte og indirekte forsikring — på i alt 1 700 mill. kr. Heroverfor står en af forsikringsbranchens egne folk, direktør Vissings udsagn i samme blad dagen efter om ca. 175 mill. kr. for de direkte forsikringer, som altså skulle være den egentlige

[Søgaard.]

belastning for de danske forsikringstagere.

Men en del af forsikringsområdet, nemlig genforsikringen, kan vistnok siges at være en form for dobbelt administration, som dog må fordyre noget. For så vidt må det da virke uheldigt på omkostningerne, hvis alt for mange, og her vel særlig de små selskaber, overdrager en del af forsikringerne til andre selskaber.

Omvendt kan det naturligvis siges om visse former for forsikring, herunder søforsikring, at det vel her må være hensigtsmæssigt at dele risikoen ud på en række selskaber, således at eventuelle katastrofer ikke rammer et enkelte selskab for hårdt.

I livsforsikringsbranchen er den væsentligste del af de tegnede forsikringer det, man kalder opsparingsforsikringer, således at forsikringstageren på et eller andet tidspunkt får udbetalt et eller andet beløb. Det synes, som om denne form er den mest populære her i landet i modsætning til andre steder. Derimod nyder det, som man kalder risikoforsikringer, tilsyneladende ikke den samme goodwill i befolkningen. Men måske vil en kommende undersøgelse kunne give et svar herpå. Man skulle jo synes, at efterhånden som befolkningen gennem forskellige pensionsordninger sikres, når alderen melder sig, måtte hovedinteressen måske nærmere samle sig om en egentlig sikring for familien i de år, da børnene vokser op, og her vil risikoforsikringen med dens noget billigere præmie vel være den sikkerhed, som de fleste efterhånden har behov for. Måske ville en effektiv oplysning her virke fremmende på denne art af livsforsikring.

I forbindelse med livsforsikrings-selskaberne har spørgsmålet om forskellighederne i omkostningsniveauet mellem de enkelte selskaber og årsagerne hertil været rejst. Når f. eks. statsanstalten for livsforsikring i 1959 med en præmieindtægt på 107,3 mill. kr. brugte 14,4 mill. kr. til akkvisitions- og administrationsudgifter, så kan det nok heroverfor se noget voldsomt ud, at aktieselskaberne af en præmieindbetaling samme år på 262 mill. kr. brugte 64,4 mill. kr. til de samme omkostninger, og at de gensidige selskaber af en præmieindtægt på 74 mill. kr. brugte 20,8 mill. kr. Nu er der naturligvis forskellige faktorer, der spiller ind, og her vil først og fremmest det, man kalder

forsikringsbestanden, være afgørende. Det er klart, at en forsikringsbestand med en gennemsnitlig forsikringssum på ca. 4 400 kr. og en gennemsnitspræmie på 129 kr., som den var for aktieselskaberne i dette år — og for de egentlige gensidige selskaber en forsikringssum på 3 420 kr. med 112 kr. i præmieindtægt i gennemsnit — jo ikke omkostningsmæssigt kan sammenlignes med statsanstaltens gennemsnitlige forsikringssum, der ligger helt oppe på 9 100 kr. med en årspræmie på 254 kr. Men det kunne måske rejse spørgsmålet om betimeligheden af at gøre forbrugerne opmærksom på det urationelle i de alt for små forsikringer, som altså er forholdsvis dyrere; samtidig kunne man måske tænke sig, at den kommende kommission kunne finde frem til mere hensigtsmæssige ordninger på dette område.

Skadesforsikringsbranchen dækker præmiemæssigt ca. $\frac{2}{3}$ af forsikringsmarkedet. Bortset fra nogle meget små, men forholdsvis ret indtægtsgivende brancher som kombineret grundejerforsikring, svampe- og husbukkeforsikring, tyveri- og cykeltyveriforsikring samt kreditforsikring er det vel nærmest motorkøretøjsforsikringerne, der i vort meget stærkt trafikerede samfund berører flere og flere mennesker. Denne branche dækker igen ca. $\frac{1}{3}$ af hele skadesbranchen i præmiestørrelse, herunder såvel lovpligtig som anden forsikring. På dette område har jeg mine stærke tvivl, om det virkelig er lykkedes forsikringsrådet at opfylde bestemmelserne i § 5 i bekendtgørelse af 18. juni 1955 angående monopolovens anvendelse på forsikrings-selskaberne.

I denne bekendtgørelse siges det nemlig, at det påhviler forsikringsrådet at undersøge, om aftaler, vedtagelser og bestemmelser mellem selskaberne medfører eller må antages at ville medføre urimelige præmieansættelser, gebyrer m. m., urimelig indskrænkning i den frie erhvervsudøvelse eller urimelig ulighed i vilkårene for erhvervsudøvelse, og, såfremt dette er tilfældet, at søge forholdet bragt til ophør.

Min tvivl gælder bl. a. i det tilfælde, hvor en mand køber en bil. Hvis han betaler bilen fuldt ud, kan han nøjes med en lovpligtig ansvarsforsikring, selv om det sikkert i de fleste tilfælde velsagtens er sådan, at han ved siden af tegner det, man kalder en kaskoforsikring. Hvis han derimod ikke

[Søgaard.]

betaler bilen fuldt ud med det samme, vil forhandleren forlange den kaskoforsikret. Og i de fleste tilfælde foregår det mig bekendt sådan, at det er forhandleren, der tegner både ansvars- og kaskoforsikring, som for en normal vogntype kommer op på 600-700 kr. Heraf har forhandleren en fortjeneste på 15 pct., altså ca. 100 kr., uden at der overhovedet foretages det, man kalder egentligt tegningsarbejde, men kun bruges nogle få minutter til at udfylde forsikringerne for derefter lade dem gå til politiet sammen med toldattester o. lign. Her er det et spørgsmål, om ikke bekendtgørelsens omtale af urimelige gebyrer m. v. bliver overtrådt.

Man kunne måske spørge om, hvad der på dette område er gjort af forsikringsrådet heroverfor.

Den side af forsikringsbranchen, som er det normale bindeled mellem selskaberne og forbrugerne, er akkvisitørerne. Jeg har med megen flid gennemlæst den grundbog, hvorefter man uddanner forsikringsfolk på akkvisitørskolen, og jeg skal indrømme, at hvis alle forsikringsfolk bruger det hovedmønster, som denne meget sobre bog foreskriver, når de tegner forsikringer, så har vi en akkvisitørstand af meget høj karat, og jeg har for mit vedkommende ingen grund til at tro andet. Men det forekommer mig, at der er temmelig stor udskiftning blandt forsikringsakkvisitørerne og vel ikke mindst hos dem, man kalder fritidsagenterne. Det kan nok give anledning til at rejse spørgsmålet, om uddannelsen — naturligvis parret med erfaring — er effektiv nok til, at forbrugerne får både service- og forsikringsbehov dækket på en forsvarlig måde.

Må jeg i øvrigt om lovforslaget sige, at jeg deler den højtærede handelsministers opfattelse af, at kommissionen skal være så snæver som muligt. Men det er også min opfattelse, at den må tilgodese alle interesser på en forsvarlig måde, og der er i forslaget § 2 angående kommissionens sammensætning et par ting, som vi vel kan tale os til rette om sammen med ministeren i det udvalg, som formentlig skal nedsettes.

Jeg går i øvrigt ud fra, at alle partier vil være med til at fremme denne kom-

missionsundersøgelse. Vi har jo for nylig fået en betænkning vedrørende sygekassernes administration, og vi er vel alle enige om, at den gav et udmærket grundlag for en kritisk gennemgang af dette område. Den gav da også anledning til et spørgsmål her i tinget. Jeg går derfor ud fra, at en undersøgelse angående forsikringsbranchen vil nyde den samme interesse i det høje ting.

Det foreliggende lovforslag har givet anledning til, at der offentligt er rejst nogle betragtninger om forsikringsbranchens fremtid, herunder om den eventuelt skulle socialiseres. Jeg kan sige, at for mig og mit parti vil det være helt afgørende, at den lovgivning, der eventuelt til sin tid bliver resultatet af kommissionsundersøgelsen, bliver en lovgivning, der skaber en hensigtsmæssig orden af forsikringsvæsenet til gavn for forsikringstagerne.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale det foreliggende lovforslag.

Finn Poulsen: Det er jo ikke noget lille lovforslag, den højtærede handelsminister her har fremsat, selv om dets omfang ikke er så forfærdelig stort. Med de opgaver, man efter lovforslagets § 1 tænker sig kommissionen skal have, er der en meget vid margen for undersøgelse af dette erhvervsområde. Der står jo i § 1, at kommissionen skal nedsættes

„med den opgave at tilvejebringe oplysninger om den her i landet udøvede forsikringsvirksomhed med henblik på at belyse dennes funktioner og at undersøge, om denne i det hele virker formålstjenligt og drives uden unødigt fordyrende omkostninger, samt at fremkomme med forslag til sådanne foranstaltninger — herunder ændringer af gældende love — som måtte findes egnet til at fremme forsikringsvæsenets bestrebelse for bedst muligt at tilgodese forsikringstagernes interesser.“

Nu er der ingen, der siger, at der ikke inden for forsikringsområdet skulle være et og andet at rette. Hvis man kender lidt til forholdene, ved man jo, at der foregår et konstant arbejde inden for forsikrings-selskaberne for at finde frem til sådanne forhold, som det af hensyn til deres egen virksomhed og forsikringstagernes interesser

[Finn Poulsen.]

er formålstjenligt at rette. Men det spørgsmål, som vi skal tage stilling til her, er først og fremmest, om der foreligger sådanne saglige oplysninger — muligvis politiske — at der virkelig er grundlag for at nedsætte en ret stor kommission med opgaver af den omfattende karakter, som der er tale om i dette lovforslags § 1. Jeg synes, det er rimeligt at stille det krav, at der må en stærk saglig begrundelse til. Man har imidlertid somme tider det indtryk, at nogle er tilfreds med at sige: lad os bare vente, noget vil vise sig, hvis vi først kommer i gang; lad os nu bare se på det; der kan jo ikke ske så meget ved at gå til en undersøgelse. Hvis den viser, at det er i orden, så er det jo godt; hvis den viser, at der er noget at rette, så må man jo rette det.

Det er ikke en tilstrækkelig argumentation, for det må dog erkendes, at en kommission nu engang koster penge, og det spiller en rolle i dannelsen af den opfattelse, vi kommer til. Jeg ved ikke, hvor mange kommissioner den højtærede handelsminister har, men nogle er der vel. Det spiller vel også en rolle, at man her skal beslaglægge folks tid; det er folk i betydelige stillinger, som har nok at gøre, der her skal drages ind i arbejdet.

Endelig spiller det vel også en rolle, at man ved en sådan lov ikke kan undgå at gribe væsentligt ind i erhvervets forhold. Man kan ikke undgå at gribe ind i erhvervet derved, at det skaber en vis mistillid til erhvervet. Man siger, at dette erhverv ikke kan klare sit omkostningsproblem selv, ikke kan klare sit strukturproblem selv. Det skaber en vis mistillid i den almindelige befolkning, der får opfattelsen af, at der sker de og de forkerte ting. Men når man kender lidt til det i praksis, er forholdet det, at skønt uheldige tilfælde med enkelte forsikringer kan forekomme, så er selskaberne — jeg har jo erfaring derfor i min virksomhed som sagfører — de første til at rette det og til at se bort fra en i øvrigt bindende kontrakt.

Man griber ind i erhvervets forhold også derved, at kommissionen efter dette lovforslag får en meget vid adgang til at forlange oplysninger af selskaberne, oplysninger af en hvilken som helst art, som er nødvendige for kommissionens virksomhed.

Denne yderligere oplysningspligt er foreslået, uagtet man i øjeblikket i loven om skadesforsikringsvirksomhed har pålagt selskaberne en meget vidtgående oplysningspligt over for forsikringsrådet.

Jeg mener, at disse betragtninger må ind i billedet. Vi må gøre os klart, om den højtærede handelsminister har været i stand til at fremlægge en så saglig, stærk begrundelse, at man skal skride til nedsættelse af denne kommission.

På et ret tidligt tidspunkt var det vel fra alle grupper her i landet — i hvert tilfælde fra venstres side — erkendt, at der naturligvis er problemer, der interesserer offentligheden i forholdet over for forsikrings-selskaberne. Livsforsikringen kom først ind i billedet, som den højtærede handelsminister gjorde opmærksom på, ved loven af 1904; det var under en venstreregering, og det var også en venstreregering, der i 1921 nedsatte den første kommission til undersøgelse af spørgsmålet om skadesforsikringsvirksomhed, og det første lovforslag på dette område blev fremsat i samlingen 1923-24. Det er klart, at man erkender og må erkende, at der er problemer. Spørgsmålet er blot, om man ikke med lovgivningen er nået så vidt, at alt, hvad der er væsentligt, i virkeligheden er lagt fast. Jeg har med meget stor interesse studeret den højtærede handelsministers skriftlige fremsættelse, og det ser jo ud til, at der hersker fuldstændig enighed om, at med hensyn til selskabernes soliditet skulle der ikke være noget problem, der berettiger til nedsættelse af en kommission. Spørgsmålet om selskabernes soliditet er først og fremmest et spørgsmål af interesse for forsikringstagerne. Det er formentlig deres første og afgørende interesse, at de kan få det, de har betalt for. Soliditeten er herhjemme sikret gennem det vidtgående tilsyn, som føres af forsikringsrådet. Tilsynet er så vidtgående, at rådet har bemyndigelse til at forlange enhver oplysning. Rådet er bemyndiget til at lade foretage undersøgelser på stedet af et forsikrings-selskabs virkemåde og forhold. Der er i realiteten ingen grænser for, hvad forsikringsrådet har mulighed for at tage op til undersøgelse.

Vi ved også, at der er specielle forhold inden for livsforsikringen, og at der også er

[Finn Poulsen.]

det inden for andre forsikringsområder, hvor der er særligt tilsyn af offentlige myndigheder. Vi ved, og det erkender den højtærede handelsminister også, at selve forholdet med forsikringsaftalen er nærmere fastlagt i lov om forsikringsaftaler, og at der er brancher, hvor der er regulering af forholdet mellem forsikringstageren og selskabet derved, at de almindelige forsikringsbetingelser skal godkendes. Alt det er vel i den skønneste orden.

Imidlertid har man nu rejst spørgsmålet om præmierne, om selskabernes tarifpolitik, deres tarifaftaler. Den ærede ordfører for socialdemokratiet, hr. Søgaard, var en del inde herpå. Men det ligger jo også fast, højtærede handelsminister, at forsikrings-selskaberne er underkastet monopolloven, og at tilsynet føres gennem forsikringsrådet. Er der et eller andet at rette her — og det mente den ærede ordfører for socialdemokratiet — så er det ikke et spørgsmål om at nedsætte en kommission for at få det rettet, men så må det konkret undersøges, om den virksomhed, som rådet udfører på monopolrådets vegne, udføres tilstrækkelig effektivt; det kan da ikke begrunde, at man nedsætter en meget stor kommission.

Ganske de samme betragtninger må man gøre gældende, når det nu herfra siges, at der er et problem vedrørende selskabernes omkostninger. Jeg har aldrig rigtig forstået, at man hæfter sig så stærkt ved det. Forsikrings-selskaberne er privat drevne selskaber, og man kan da sige sig selv, at ethvert privat drevet selskab ikke mindst i vor tid gør sig de allerstørste anstrengelser for at holde sin omkostningsprocent så langt nede som muligt. Jeg tror, jeg med sikkerhed kan forsikre den højtærede handelsminister om, at der ikke er noget selskab, der ikke i jævnlige bestyrelsesmøder drøfter og ikke ustandselig er på vagt over for dette problem: hvorledes kan du ved rationalisering, ved indførelse af maskiner og på anden måde få din omkostningsprocent ned? Alt, hvad den går ned med, er jo fortjeneste.

Men det vigtigste af det hele angående disse problemer om tarifaftaler, om omkostninger, er jo den kendsgerning, at forsikringserhvervet vel er det erhverv, som er det mest frikonkurrenceprægede. Det er

der næppe nogen som vil bestride. Der er frihed til at oprette forsikrings-selskaber; der er fri konkurrence udefra. Findes der i dette land større sammenslutninger eller organisationer, som mener, at de betaler for meget i forsikringspræmier, har de lov til at lave deres eget forsikrings-selskab. Jeg tror ikke, at man vil finde mange områder inden for dansk erhvervsliv, hvor den frie konkurrence råder så stærkt som netop på det område. Og man har jo lov til at føje til, hvad den højtærede handelsminister også berører, at denne tilstand nærmest vil blive skærpet i den kommende tid, hvor man står over for fællesmarkedets eventuelle realisering. Den frie konkurrence er den regulator, vi lægger den afgørende vægt på. Hvis den ikke eksisterede, kunne man med større ret rejse problemet.

Jeg har meget gerne villet finde frem til de mere konkrete ting, hvormed den højtærede handelsminister vil begrunde dette forslag. Det er en saglig begrundelse, jeg søger, og jeg har fundet, hvad angår det mere konkrete, at den højtærede handelsminister nævner, at monopolrådets tilsyn gennem forsikringsrådet måske ikke har været tilstrækkelig effektivt. Jeg har vist allerede omtalt det. Det kan ikke begrunde nedsættelse af en kommission. Så tales der om i fremsættelsestalen, at konkurrencen ikke er effektiv på alle områder. Den højtærede minister indrømmer, at der er væsentlige områder, hvor den absolut er effektiv, men der skulle — sagt i mere almindelige vendinger — være områder, hvor den ikke er effektiv.

Så tales der om, at den enkelte forsikringstager, der ikke er sagkyndig, ikke uden videre kan vurdere sit behov, og der tales om, at de differentierede forsikringsvilkår, betingelser, som en police indeholder, gør det ikke let for den enkelte at vurdere sit behov. Der må jo ligge heri en formodning om, at så bliver den enkelte på en eller anden måde snydt og ført bag lyset eller får ikke, hvad han skal have. Det er en meget almindeligt holdt kritik. Jeg vil gerne sige til den højtærede handelsminister, at der kan naturligvis, det er da klart, forekomme den slags situationer, hvor det rette behovs dækning ikke er nået, men ret almindeligt er det ikke, og det er en kendsgerning, at man netop inden for forsikrings-

[Finn Poulsen.]

væsenet i allerhøjeste grad har opmærksomheden henvendt på dette problem. Man går jo stærkere og stærkere i den retning, at akkvisitionssystemet, som også kritiseres, udvikles til et servicesystem. Der konkurreres på præmier, der konkurreres på vilkår, men også på service og kulance, og det vil sige, at der ikke kan være mange af den slags situationer, hvor man kan få en forsikring, som ikke er tilfredsstillende. Jeg har personlig engang set et tilfælde, hvor en mand i en rullestol havde fået tegnet en færdselforsikring. Han kom aldrig uden for en dør. Den blev omgående slettet, da det rette forhold blev oplyst. Der føres en bestemt politik i retning af at undgå dette, og det går stærkt frem i den retning og i retning af at udvikle akkvisitionssystemet til lige så meget at være et servicesystem. Jeg mener heller ikke, der i disse lidt vagt formulerede betragtninger er noget grundlag for at skride til nedsættelse af en kommission.

Så rejser den højtærede handelsminister spørgsmålet om erhvervsstrukturen, spørgsmålet om små eller store selskaber, og den ærede ordfører for socialdemokratiet var jo også inde herpå. Tror man ikke, at man skal lade det udvikle sig nogenlunde frit? Der er jo givet områder, hvor det vil være hensigtsmæssigt med små selskaber, og der er givet områder, hvor det vil være hensigtsmæssigt med store — den højtærede handelsminister nævner det jo også selv.

Det er så selvfølgelig, at det ikke behøver at siges, at en række små selskaber ikke kan overkomme at anskaffe moderne kontorinventar, men det er også givet, at der er en række selskaber, som slet ikke behøver det, som administrerer billigt og opfylder deres mission. Og inden for de store selskaber vil det komme ganske af sig selv. Man har nødvendighedens hårde pres over sig. Det er ikke alene et spørgsmål om omkostninger, det er for os alle lige så tit et spørgsmål om at erstatte den arbejdskraft, man ikke kan få. Meget ofte må man rationalisere og mekanisere, ikke fordi det bliver billigere, sådan set — det skal forrentes og afskrives — men simpelt hen fordi man ikke kan få den fornødne arbejdskraft.

Det, jeg her har sagt, fører mig altså dertil, at jeg har haft meget svært ved at

finde et sagligt grundlag, noget, der virkelig kunne veje til, for, at vi skulle skride til at nedsætte en kommission på et område som dette, der er blevet gennemarbejdet lovgivningsmæssigt set i de år, der er gået, og som i øvrigt må karakteriseres som et af vore frieste erhverv under de stærkeste konkurrencemæssige vilkår.

Man kan så spørge, om der da er en politisk baggrund, og dette spørger jo også for den højtærede handelsminister. Jeg føler mig sikker på, at ingen vil beskyldte den højtærede handelsminister for at forfølge politiske formål, men der er jo andre, der har andre interesser med hensyn til forsikringsvæsenet. Jeg har læst en udtalelse af den højtærede statsminister, der siger i indledningen til sit foredrag i Assurandør-Societetet — hvis jeg med den højtærede formands tilladelse må citere fra Dansk Forsikrings Tidende den 4. december 1961 —:

„Vi kan lige så godt springe ud i emnet med det samme, nemlig den megen tale om forsikringsvæsenets socialisering. Om det går så galt — eller godt! — ved jeg ikke.“

Der synes altså ikke at være den samme overbevisning hos den højtærede statsminister som hos den højtærede handelsminister. Jeg skal ikke lægge skjul på, at vi i venstre stadig frygter socialiseringsbestræbelserne over for denne del af vort erhvervsliv, og vi finder, at det her foreliggende forslag kan blive farligt.

Vi vil gerne have lov til at give det udtryk på den måde over for den højtærede handelsminister: lad dette erhverv, der arbejder sundt i fuld konkurrence, være i fred. Lad være med at mistænkeliggøre det, lad dem også få lov til at tjene nogle penge. Er der en branche, er der et område, som giver et overskud, ja, så er der andre, der giver det modsatte, og dette skifter fra år til år. Det er meget farligt at bedømme stillingen alene på grundlag af forholdet mellem skader og præmier o. s. v., på enkelte års resultater. Lad os rette de små fejl, der eventuelt kan være på enkelte områder; det kræver ikke nedsættelse af nogen kommission. Vi mener, højtærede handelsminister, ikke, at der er fremført tilstrækkelig saglig begrundelse for nedsættelse af en kommission med så vidtgående et kommissorium som det, der her er tale om, og vi finder trods den højtærede handelsministers

[Finn Poulsen.]

forsikringer med hensyn til hans egen anskuelse, at man gennem et kommissionsarbejde vil søge at fremsætte et grundlag for fremme af politiske formål, som ikke er vore. Derfor skal jeg slutte med at sige, at der skal ske noget ganske exceptionelt, hvis den højtærede handelsminister skulle komme i den situation, at han kunne få vor tilslutning.

Ninn-Hansen: Når den højtærede handelsminister har fremsat et forslag om nedsættelse af en forsikringskommission med et så vidtgående kommissorium, som der her er tale om, både med hensyn til undersøgelse og med hensyn til det, der kan blive resultatet af undersøgelsen, er det jo ganske naturligt først og fremmest at se på, hvad forsikringserhvervet betyder, hvilken betydning det har i samfundet, og hvilken betydning det har over for befolkningen i det hele taget. Den højtærede handelsminister er da også selv begyndt med dette i sin fremsættelsestale. Handelsministeren siger — Folketingstidende for i år sp. 2 047 —:

„Forsikring er et uundværligt element i vor tids kreditsystem. Forsikring er et vigtigt led i hele det sociale sikkerhedssystem. Gennem forsikringer formidles og af forsikringserhvervet forvaltes en betydelig del af samfundets opsparing, og vort forsikringsvæsen får herigennem væsentlig betydning for erhvervslivets finansiering. Videre kan nævnes, at forsikringserhvervet er et valutaskabende erhverv“.

Jeg synes, det er meget klogt sagt af handelsministeren. Det er rigtigt at sætte det i spidsen, og den højtærede handelsminister har her peget på noget centralt. Det er sagt så godt, at jeg næsten kunne ønske for den højtærede handelsminister, at det var det eneste, han ville sige i lang tid, og lade det stå som det centrale i det, den højtærede handelsminister har at sige befolkningen. Jeg synes egentlig, det er så rosværdigt, at jeg ville ønske, jeg kunne undlade at omtale resten af den højtærede handelsministers fremsættelsestale, men hvis jeg skulle fristes til at gøre andet end rosværdige bemærkninger om den øvrige del af fremsættelsestalen — den højtærede minister kan jo undertiden foranledige den

slags til trods for alle udtalelser i den sidste tid om samarbejde — ja, så beder jeg den højtærede handelsminister huske på, at der her er sagt noget, som jeg næsten ikke tror nogen kunne sige bedre med hensyn til forsikringsselskaberens funktion i samfundet. Og er det, den højtærede minister her har fremhævet, ikke så centralt, at der egentlig ikke burde være grund til videre drøftelser?

Man varetager altså gennem den forsikringsopbygning, vi har i landet i øjeblikket, to meget afgørende hensyn over for befolkningen, det ene gennem flere forsikringer at skabe befolkningen en stedse stigende tryghed, det andet gennem forsikringsselskaberne at fremme en opsparing, og hvis der er noget, den højtærede finansminister længes efter i øjeblikket og med god grund, er det opsparing. Er der så ikke i særlig grad grund til at hæfte sig ved det sted, hvor opsparingen er sket?

Jeg ville ønske, jeg kunne slutte med disse bemærkninger, og den højtærede handelsminister kunne jo sige, at så kunne jeg gøre det... (*Justitsministeren* [Hans Hækkerup] Ja!) ... Ja, jeg tvivler ikke om, at den højtærede justitsminister også er enig i, at det ville være det rigtige, men det er egentlig den højtærede justitsminister eller rettere sagt hans parti, der er skyld i, at vi er nødsaget til at diskutere forsikringsvæsen ud fra andre hensyn end de her nævnte. Det er med andre ord de socialdemokratiske kongresser, som åbenbart ikke altid kan finde noget fornuftigt at bestille og derfor må beskæftige sig med forsikringsvæsenet, der er skyld i, at vi stadig væk skal have denne teoretiske diskussion om forsikringsvæsenets struktur.

Vi husker det fra 1945 med den daværende kongres, og det berømte — eller måske ville man anvende et andet adjektiv — „Fremtidens Danmark“, som dér blev resultatet, og hvori man udtalte sig om forsikringsvæsenet; på den sidste socialdemokratiske kongres førte man jo også en indgående drøftelse af det. I mellemtiden, når der ikke er kongresser i socialdemokratiet, er man fornuftigere. I hvert tilfælde er der jo endnu ikke én socialdemokratisk handelsminister — og dem har vi haft en del af — der har følt sig foranlediget til på grundlag af disse drøftelser at fore-

[Ninn-Hansen.]

tage sig noget af det, der har været fremsat ønske om på kongresserne.

Det synes jeg er yderst fornuftigt, og når man har hørt om de overvejelser, der har været, og set det materiale, der er kommet frem i forbindelse med spørgsmålet om socialisering eller ikke-socialisering af forsikrings-selskaberne, har jeg endnu ikke set noget, der kunne støtte tanken om at ændre forsikringsvæsenets struktur.

For nylig var der i dagbladet Information en artikelserie af redaktør Jes Knudsen, som i høj grad understreger, at der ikke ville være noget vundet hermed. Vi regnede vel egentlig alle med, at denne diskussion — til trods for den højtærede justitsministers partis ønske om at tale om noget andet end det væsentlige med hensyn til forsikringsvæsenet — var forbi.

For 3 år siden gennemførtes en lov om forsikringsvirksomhed, hvor man byggede på, at forsikringsvæsenet skulle opretholde den struktur, det hidtil havde haft. Der blev fra kommunistisk side stillet et dagsordensforslag om nationalisering af forsikringsvæsenet, som alle andre stemte ned. Den højtærede handelsminister talte som ordfører for sit parti om loven, måske ikke lige så godt som i den indledning, jeg her har nævnt, men i hvert tilfælde lige så venligt, hvad angår forsikringsstrukturen, så at vi vel alle mente, at venligheden fortsat skulle være til stede over for ønsket om at opretholde denne struktur. Det er fremhævet af det ærede medlem hr. Finn Poulsen, at den højtærede handelsminister i sin fremsættelsestale har sagt noget andet centralt, nemlig at han absolut ikke ønsker nogen socialisering af forsikringserhvervet.

Det ærede medlem hr. Søgaard var hverken for eller imod i det spørgsmål. Han sagde, at det måtte man tage stilling til senere — sådan forstod jeg det ærede medlem. Jeg ved ikke, hvad denne udtalelse af det ærede medlem hr. Søgaard betyder med henblik på handelsministerens udtalelse. Jeg har opfattet den udtalelse, han-

delsministeren fremsatte om, at han ikke har noget ønske om en socialisering, som en regeringsudtalelse. Jeg går ud fra, at når en minister officielt fremsætter et lovforslag og holder den officielle fremsættelsestale, så er det en regeringsudtalelse. Jeg beder om at få bekræftet, at det er tilfældet, og at regeringen altså ikke ønsker socialisering af forsikrings-selskaberne.

Når nu forkinget og regeringen er modstandere af socialisering af forsikringsvæsenet, hvorfor skal vi så have denne kommission nedsat? Selv om socialdemokratiet som sagt ofte har leget med tanken om socialisering, har man dog i realiteten ikke ønsket at gøre noget ved det, når man havde mulighed for det, og sådan håber jeg altså det fortsat er. Er forslaget fra den højtærede handelsminister udelukkende en gave, som den højtærede minister vil overrække den socialdemokratiske kongres, så man kan tage sagen frem og pudse den op, næste gang man ikke har andre ting at tale om?

Når man gennemgår den øvrige del af den højtærede ministers fremsættelsestale, synes jeg i hvert tilfælde ikke, jeg finder nogen forklaring på, hvorfor man skal have denne kommission. Det samme synes jeg er tilfældet, når man gennemgår den tale, det ærede medlem hr. Finn Poulsen har nævnt, som den højtærede statsminister har holdt i Forsikringsforeningen. Den højtærede statsminister indleder her sin tale — jeg beder den højtærede formand om tilladelse til et citat af Dansk Forsikrings-tidende, nummeret for den 4. december 1961 — med at sige:

„Med evnen til at holde foredrag er det gået noget tilbage med årene, og jeg har derfor medbragt en slags manuskript — sagde statsministeren videre, samtidig med at han under almindelig munterhed fremdrog „manuskriptet“ i form af et enkelt stykke papir.“

Ja, hvis dette manuskript omfattede det, ministeren talte om, nemlig hans argumentation for at nedsætte en forsikrings-

[Ninn-Hansen.]

kommission, så kan jeg godt forstå, det kunne stå på et enkelt og meget lille stykke papir, og jeg synes ikke, det er lykkedes for den højtærede handelsminister i sin fremsættelsestale på nogen måde at pointere en virkelig begrundelse for, at vi skal have denne kommission.

Der kan selvfølgelig være afgørende spørgsmål af anden art end det, jeg har været inde på, nemlig forsikringsvæsenets struktur. Der kan være spørgsmålet om konkurrencen, som det også blev nævnt af de foregående ordførere. Men har vi ikke konkurrence inden for forsikringsverdenen? Der er vel få steder inden for dansk erhvervsliv, hvor udenlandske virksomheder har så store muligheder på det danske marked, og vi har jo også en opbygning af forsikringsvæsenet, der giver alle muligheder for konkurrence. Den højtærede handelsminister oplyser selv, at vi har 19 danske livsforsikringselskaber samt statsanstalten for livsforsikring og 1 udenlandsk selskab; vi har 182 danske selskaber, der driver skadesforsikring, hvortil kommer 73 udenlandske selskaber. Der er altså de allerbedste betingelser for at konkurrere, og vi har da også konkurrencen inden for forsikringsverdenen.

Og mener den højtærede handelsminister, det er det rigtige tidspunkt at få en kommission, når de udenlandske selskaber har så stærke, så åbne muligheder på det danske marked, som tilfældet er? Den højtærede handelsminister må dog være bekendt med — det er også fremhævet i den højtærede ministers egen fremsættelsestale — at vor indtræden i fællesmarkedet, som jo meget snart kan blive en realitet, kan bevirke, at disse udenlandske selskaber får store muligheder på det danske marked, hvis de danske firmaer ikke i tilstrækkelig grad kan optage konkurrencen. Er det da rimeligt, at man i en kommission skal foretage alle disse meget vidtgående undersøgelser, fremskaffe alt materialet, således at de udenlandske konkurrenter kan blive bekendt med, hvordan forretningsgangen er inden for de danske forsikringsvirksomheder, og sætte ind over for dette. Jeg synes ikke, det er noget heldigt valgt tidspunkt til at åbenbare alt, hvad man beskæftiger sig med inden for forsikringsverdenen, så at uden-

landske konkurrenter kan få at vide, hvad der foregår.

Den højtærede handelsministers begrundelser for at nedsætte denne kommission er i det hele taget meget præget af ordet „måske“, og da den højtærede minister ellers i almindelighed udtaler sig ret absolut og har udtalt sig meget absolut, når det gælder om at give et vidtgående kommissorium og stille store krav om oplysninger, synes jeg nok, der er et modsætningsforhold mellem denne mangel på begrundelse og så det omfattende område, man vil lade kommissionen undersøge.

Den højtærede handelsminister omtaler som et af argumenterne det store antal små forsikringsvirksomheder og tilføjer så — sp. 2051 —:

„Måske ligger løsningen på dette specielle problem i en højere koncentrationsgrad inden for dansk forsikringsvæsen, måske i forskellige former for samarbejde mellem mindre virksomheder; begge veje vil være acceptable. I øvrigt bør man ikke glemme, at mange helt små virksomheder kan arbejde meget billigt, fordi deres udgifter til administration er meget små.“

Man kunne altså godt overlade det til forsikringselskaberne selv — hvad skal man bruge en kommission til?

Den højtærede minister omtaler grænse- dragningen mellem det private forsikrings- erhverv og den sociale tryghedsforsikring. Den højtærede minister konkluderer jo heller ikke dér i noget, der begrundet en kommission.

Det samme er tilfældet, når det drejer sig om konkurrencespørgsmålet, hvorom den højtærede minister siger, at konkurrencen vil kunne udvikles ved forsikringserhvervets egen foranstaltning o. s. v. Ingen af de hensyn, den højtærede minister nævner, begrundet en kommission. Rationaliseringen, alt det, der er ønsket om, vil kunne ske ved erhvervets egen virksomhed; og hvis man endelig vil undersøge spørgsmålet om rationalisering, var der så ikke mere grund til at beskæftige sig med de forsikringsområder, hvor man i modsætning til dette har et monopol: sygeforsikringen, hvor man fra regeringens side har fremmet monopoltanken, eller arbejdsløshedsforsikringen, hvor vi har hørt noget om omkostningerne? Hvis

[Ninn-Hansen.]

man virkelig skulle undersøge, hvordan forsikringsforholdene er og bør være her i landet, var der så ikke mere grund til at tage fat her?

Jeg har altså uhyre vanskeligt ved at se, at der kan være nogen reel begrundelse for at nedsætte en kommission til at behandle disse spørgsmål. Det er jo så let at nedsætte en kommission, det kan gøres administrativt. Her har den højtærede minister valgt at gå til folketinget, hvad der ikke skal bebrejdes ham. Den højtærede handelsminister har under sin ressort allerede mange kommissioner, der har arbejdet længe. Det er undertiden lidt vanskeligt at komme af med en kommission igen, det kan vi da huske fra trustkommissionen i hvert fald. Men en kommission mere eller mindre i slagtetiden spiller vel ikke så stor en rolle, kan den højtærede handelsminister sige, selv om der ikke er nogen begrundelse for at nedsætte netop denne.

Jeg skal nævne et argument, som den højtærede handelsminister ikke har nævnt, og det er det argument, der kan få os til at overveje spørgsmålet om en kommission med et virkeligt kommissorium, nu tanken har været fremme. Det er hensynet til branchen selv og til de funktionærer, der er ansat inden for forsikringsvæsenet. Skal de stadig væk udsættes for denne mistænkliggørelse fra socialdemokratiske kongresser og fra anden side? Vil en afvisning af denne dårligt begrundede kommission ikke betyde, at mistænkliggørelsen fortsættes i stedet for at blive standset? Det er den, jeg ved ikke, om den højtærede handelsminister vil kalde det positive overvejelse, som kan give os anledning til at overveje spørgsmålet i et udvalg.

Grethe Philip: Det lovforslag, vi her behandler, må ses på baggrund af den stigende betydning, forsikringsvæsenet har såvel for erhvervslivet som for den enkelte borger, der vil forsikre sig selv eller sin familie mod alderdom, sygdom, død eller andet eller holde sig skadesløs i tilfælde af skade på ejendom eller indbo. Formålet med den kommission, der nu ønskes nedsat, er at bringe oplysninger frem om, hvorledes forsikringsvæsenet drives, for at finde frem til, om det af hensyn til forsikringstagerne

ville være ønskeligt, om der bliver foretaget visse ændringer eller rationaliseringer.

Det er altså forbrugernes interesser, man ønsker at varetage, og det drejer sig her ikke om nogle små grupper af forbrugere, men om en meget væsentlig del af den danske befolkning.

Man har på forskellig måde ad lovgivningens vej sikret sig, at den fornødne soliditet i forsikringsselskaberne er til stede. Men det er vel et åbent spørgsmål, om effektiviteten overalt er tilstrækkelig høj. Vi kan vist ikke se bort fra, at forbrugerne undertiden har en vis utryghedsfølelse. Jeg tænker ikke så meget på de større erhvervsvirksomheder som på den enkelte familie, der står over for at skulle tegne en forsikring.

Der er i de senere år gjort meget for at gøre forbrugerne mere vågne, og der er sagt meget godt og rigtigt om betydningen af, at forbrugeren vejer pris mod kvalitet. Vi plejer at sige, at det ikke blot gavner forbrugeren selv, men at det også skærper konkurrencen, og at det dermed er med til at bringe de bedste varer frem i forhold til en given pris.

Men denne vejen pris mod kvalitet forudsætter en vis viden hos kunden. Man skal kende varen, og man skal kunne sammenligne fra salgssted til salgssted for at kunne gøre det rette indkøb. Og det er jo netop her, vanskeligheden ligger, når den enkelte familie skal tegne en forsikring. Det er vanskeligt at bedømme, om de får nok for deres præmie, og de har ofte heller ikke nogen reel mulighed for at sammenligne de ydelser, der tilbydes fra de forskellige selskaber, fordi præmie- og bonussystemet er bygget så forskelligt op.

Jeg ved, at der fra visse forsikringsselskabers side gøres et stort arbejde for at uddanne akkvisitørerne således, at de er bedst muligt rustet til at orientere forsikringstagerne. Der ydes — som det også blev nævnt af det ærede medlem hr. Finn Poulsen — en betydelig service på dette område, men man kan dog vel ikke normalt vente eller forlange, at akkvisitørerne skal bruge tid og kræfter på en grundig og objektiv sammenligning mellem eget og andre forsikringsselskabers prisbillighed. Forbrugerne må til syvende og sidst gøre det selv, og som regel magter de det ikke.

[Grethe Philip.]

Jeg tvivler ikke om, at man rundt omkring vil se denne kommission som et forvarsel om socialisering, og det ærede medlem hr. Finn Poulsen var også noget inde på disse tanker og ytrede en vis ængstelse i denne forbindelse, ligesom også det ærede medlem hr. Ninn-Hansen var inde på dette spørgsmål. Jeg kan forsikre om, at vi fra radikal side på forhånd ingen ønsker har om en socialisering. Jeg kan her henvise til den højtærede handelsministers fremsættelsestale, hvoraf det klart fremgår, at hensigten udelukkende er at tilvejebringe et alsidigt materiale om dansk forsikringsvæsen til orientering for det høje ting og med særligt henblik på, om man på den måde kan finde frem til en forenkling af forsikringssystemet, således at det bliver lettere for forsikringstagerne at bedømme præmiesatserne og sammenligne fra selskab til selskab. Denne forenkling, som vi ønsker, skulle jo netop danne grundlag for den fri konkurrence, som man synes at påberåbe sig og ønske fra alle sider, danne grundlag for, at den virkelige kan fungere som en ønskelig mekanisme.

Vi ønsker som sagt en dybtgående undersøgelse af problemerne, og jeg kan anbefale, at man ved nedsættelsen af den i lovforslaget foreslåede kommission tager skridt til, at en sådan undersøgelse foretages.

Skræppenborg-Nielsen: I den højtærede ministers forslag til lov om nedsættelse af en forsikringskommission sker der, så vidt jeg har forstået det, en sammenblanding af livsforsikring og skadesforsikring, idet begge brancher under ét benævnes forsikringsvirksomhed. Jeg synes, dette forhold er lidt uheldigt; det kan i hvert fald give anledning til misforståelser, men er vel en følge af, at den tidligere lov om livsforsikring og loven om skadesforsikring nu — jeg tror, det er siden 1959 — er blevet til én lov, der gælder for al forsikringsvirksomhed, og det uagtet livsforsikring og skadesforsikring i den grad er væsensforskellige, og at fællessynspunkter kun i meget begrænset omfang kan siges at være gældende: på den ene side livsforsikringen, der tager sigte på opsparing og teknisk set mere er en sparekasse end en forsikring, på den

anden side skadesforsikringen, der udelukkende driver risikoforsikring uden nogen opsparing til den enkelte forsikringstager. Når forholdet er dette — og sådan er det — kan man godt sige, at livsforsikringsselskaber forholder sig til skadesforsikringsselskaber som sparekasser til banker. For disse pengeinstitutters vedkommende har vi imidlertid både en lov om sparekasser og en lov om banker.

Bortset fra disse indledende betragtninger synes jeg der er al mulig grund til at sige den højtærede handelsminister tak, fordi han nu ønsker en undersøgelse af den her i landet udøvede forsikringsvirksomhed. Det er vist første gang, en handelsminister tager initiativet til en sådan — håber jeg da — fordomsfri og saglig undersøgelse af hele forsikringsvirksomheden, men lad mig tilføje: det er heller ikke et eneste sekund for tidligt.

Danmark har ca. 4½ mill. indbyggere, men ifølge statistikken for 1960 — jeg tillader mig her at bringe nogle tal fra lovforslagets skriftlige fremsættelse — findes der af direkte tegnende livsforsikringsselskaber i alt 19 danske samt statsanstalten for livsforsikring og ét udenlandsk, medens ikke færre end 182 danske selskaber — heraf 86 aktieselskaber og 96 gensidige selskaber — driver skadesforsikring, hvortil kommer 73 udenlandske selskaber, som har oprettet generalagenturer her i landet. Ud over de her nævnte gensidige skadesforsikringsselskaber findes der ikke mindre end 158 gensidige selskaber, som overvejende driver en lokalt begrænset virksomhed, samt desforuden 10 selskaber inden for livsforsikring og 34 skadesforsikringsselskaber — heraf 32 udenlandske med repræsentation her i landet — der alene driver genforsikring. Alt i alt findes der, som det ærede medlem hr. Søgaard også nævnte det, ikke mindre end 477 selskaber, der driver forsikringsvirksomhed i Danmark.

Et sådant forhold er efter min opfattelse helt meningsløst og helt tåbeligt, og det bør snarest ændres radikalt, simpelt hen fordi ingen — og allermindst de, der betaler gildet — i længden kan være tjent med det, som det er, og slet ikke samfundet som helhed.

Det centrale i den højtærede handelsministers lovforslag er, at der skal foretages

[Skræppenborg-Nielsen.]

undersøgelse af, om forsikringsvirksomheden her i landet virker formålstjenligt og uden fordyrende omkostninger. Hvad det første angår, synes jeg, det er lidt svært at forstå, hvad der menes hermed. Det er svært at forstå, fordi sandheden jo er den, at alle selskaber opfylder den gældende lovs bestemmelser, og alle selskaber opfylder til punkt og prikke deres økonomiske forpligtelser over for de forsikrede. Hvad mere kan man forlange, før man vil indrømme, at forsikringsvirksomheden virker formålstjenligt?

Derimod er der i allerhøjeste grad næsten mere end god grund til at undersøge de mange selskabers omkostninger — ikke mindst livsforsikringsselskabernes. I bemærkningerne til lovforslaget siges det, at lovgivningen som hovedregel ikke indeholder bestemmelser, der tager sigte på at begrænse eventuelle urimelige avancer og omkostninger. Men sådan forholder det sig, så vidt jeg har forstået, slet ikke, hvad angår livsforsikringsselskaber; for disses vedkommende er det netop forsikringsrådet og handelsministeren, som skal godkende avancerens beregningsgrundlag, herunder præmier og omkostninger, og så må disse myndigheder vel også være ansvarlige herfor, hvilket jo også fremgår af lovgivningen herom.

Et eksempel — jeg har flere af dem på lager —: statsanstalten for livsforsikring, altså statens eget selskabs omkostninger til administration og tegning af nye forsikringer var i 1959 13 pct. af de forsikredes indbetalte præmier, medens de private selskabers omkostninger var helt oppe på indtil 41 pct. med Dansk Folkeforsikringsanstalt som en flot nr. et. Dansk Folkeforsikringsanstalt havde i 1959 en samlet præmieindtægt på ca. 50 mill. kr.; af denne præmieindtægt anvendte selskabet ikke mindre end ca. 20 mill. kr. til omkostninger. Nu er det ikke meningen, at jeg alene vil hænge Dansk Folkeforsikringsanstalt ud, for andre selskaber følger godt med, og jeg har tænkt mig at nævne et par: Forsikringsselskabet Jylland har omkostninger på 37 pct., Dannebrog 36 pct., Nordisk Forsikringsselskab 35 pct., Nordlyset 33 pct. — og sådan kunne jeg blive ved.

Jeg tillader mig at spørge den højtærede

handelsminister: hvorfor har forsikringsrådet ikke for længe siden bremset de private selskaber i en sådan udvikling? Hvorfor har den højtærede handelsminister — eller rettere hans forgænger i embedet — som hvert år modtager forsikringsrådets beretning, der indeholder alle mulige oplysninger om selskaberne, ikke taget affære? Nu at lade en kommission på 20 medlemmer fortælle handelsministeren det, som handelsministeren og alle vi andre kan læse os til i forsikringsrådets beretning, turde vist være noget overflødigt.

Med hensyn til den fra flere sider påståede konkurrence inden for livsforsikringen mellem de private selskaber og statsanstalten for livsforsikring står det forhåbentlig klart for både forsikringsrådet og den højtærede handelsminister, at en sådan fri konkurrence aldrig har fundet sted, dels fordi statsanstalten for livsforsikring i sin virksomhed synes at være faldet i søvn, dels fordi statsanstalten og de private selskaber tilsammen synes at virke som et kartel med udelukkelse af næsten enhver form for konkurrence. Hvis statsanstalten for livsforsikring havde villet, kunne den i kraft af sine meget store fordele på livsforsikringens område have tegnet så godt som alle livsforsikringer her i landet. Men til stor skade for det forsikringsøgende publikum har den i stedet valgt at sidde med hænderne i skødet. Man tager derfor fejl, hvis man mener, at konkurrencen i livsforsikringsbranchen nok skal udjævne alle forskelle. Der er nemlig ingen eller så godt som ingen konkurrence, i hvert fald ikke nogen konkurrence af betydning.

For skadesforsikringsbranchens vedkommende findes så vidt mig bekendt ingen lov, der forhindrer denne branche i at beregne sig urimelige avancer og omkostninger. Grunden er vel den, at denne branche har et utal af forsikringsarter at arbejde med. I en af forsikringsrådet udsendt beretning kan man i øvrigt se, hvad avancen i skadesforsikringsbranchen andrager. Alligevel hilser jeg med den største tilfredshed, at også denne branches forhold skal undersøges nærmere af den kommission, der antagelig nu bliver nedsat.

Det, der efter vor mening bør ske med forsikringsvirksomheden her i landet, er først og fremmest en forenkling, der afløser

[Skræppenborg-Nielsen.]

det nuværende æskesystem, der i et så lille land som Danmark er ganske overflødig. Al livsforsikring, al lovpligtig forsikring og al brandforsikring bør efter vor opfattelse overtages af det offentlige. En sådan centralisering af forsikringsvæsenet vil billiggøre administrationen, og da staten ikke som de private selskabers aktionærer skal tjene på virksomheden, kan forsikringspræmierne sættes betydeligt ned, og udbytningen af de forsikrede kan bringes til afslutning — og det er ikke et øjeblik for tidligt. Vi for vort vedkommende er helt på det rene med, at den højtærede handelsminister ikke har hensigter i så henseende, det fremgår tydeligt af ministerens skriftlige fremsættelse af forslaget, og det synes vi er meget beklageligt. For uanset hvordan man vender og drejer det, er det netop det offentliges overtagelse af forsikringsvirksomheden, der skal til, hvis man i det hele taget er indstillet på at ændre noget som helst, og det kan man somme tider godt have grund til at tvivle på.

Nu vel, lad os få den kommission nedsat. Lad os til sin tid tage stilling til resultatet af dens undersøgelser og så håbe på, at det ikke varer alt for længe, før kommissionens arbejde kan afsluttes, simpelt hen fordi det hæster.

Jeg har et par bemærkninger til de foregående ordførere, først til det ærede medlem hr. Finn Poulsen. Jeg vil gerne sige som min absolutte mening, at jeg synes i allerhøjeste grad, at der findes saglige oplysninger, som begrundet nedsættelsen af en kommission som den her foreslåede.

Til det ærede medlem hr. Ninn-Hansen vil jeg sige, at det i hvert fald ikke for mig drejer sig om en teoretisk diskussion om forsikringsvæsenets struktur, tværtimod. Så nævnte det ærede medlem hr. Ninn-Hansen de offentlige sygekassers omkostninger og henviste til den nylig udkomne betænkning vedrørende dette forhold. Det er fuldkommen rigtigt, at der er meget at rette for de offentlige sygekassers vedkommende, og vi, der har med disse sygekasser at gøre, hilser med glæde, hver gang der er mulighed for at få noget rettet til det bedre. Det er mærkeligt, at det ærede medlem hr. Ninn-Hansen ikke interesserer sig så meget for de private sygeforsikrings-selskaber. Der findes mig

bekendt 85 af disse selskaber her i landet, og i regnskabsåret 1957, eller måske var det i regnskabsåret 1958, udbetalte disse private sygeforsikrings-selskaber 65 pct. af den indbetalte præmie i tilskud til de forsikrede, medens ikke mindre end 35 pct. af præmieindtægten gik til aktionærer og administration. Jeg synes, det er, jeg vil ikke sige helt ved siden af at skyde på de offentlige sygekasser, men i relation til det, jeg her har nævnt, synes jeg, det ærede medlem skulle skyde andre steder hen, hvor det var mere nødvendigt.

Det var jo meget varme forsvarstalere for forsikringsvæsenet, der her talte. Hverken det ærede medlem hr. Finn Poulsen eller det ærede medlem hr. Ninn-Hansen ville jo have ændret noget som helst, og det får mig til at stille dette spørgsmål: hvad er det for kapitalinteresser, man her søger at varetage? For det er jo det, det drejer sig om.

Grøndahl: Når man får et lovforslag forelagt, forsøger man at vurdere, hvilke virkninger det vil få, og hvilke formål forslaget skal tjene. Efter den højtærede ministers fremsættelsestale er der her hovedsagelig tænkt på at tilgodese forsikringstagernes interesser. Jeg vil dog snarere formode, at den virkelige grund til lovforslagets fremsættelse er en vis socialiseringshensigt.

Efter vor opfattelse er den foreslåede forsikringskommission ganske overflødig. Det eneste sikre resultat er, at den vil koste statskassen en hel del penge. Har den højtærede minister et bare omtrentligt skøn over, hvad sådan en kommission vil koste?

Som den højtærede minister selv siger i sin meget udførlige fremsættelse, er monopollovens almindelige bestemmelser også gældende for forsikringsbranchen, og hvis monopolrådet gennem forsikringsrådet ikke kan føre den nødvendige kontrol ved præmiefastsættelserne, har monopolrådet plus forsikringsrådet akkurat den samme adgang som den foreslåede kommission til at tilkalde særlig sagkyndige i det omfang, det skønnes fornødent. Hvorfor skal man have en stor, dyr kommission til at gøre det, som allerede eksisterende myndigheder kan gøre?

Der er også en anden grund til, at vi ikke vil støtte lovforslaget; det er vor ængstelse

[Grøndahl.]

for, at fremgangsmåden kan danne skole. Næste gang kommer turen måske til bankerne eller til andre grupper af erhvervslivet, og trods den højtærede ministers dementi af socialiseringshensigten lurer mistanken alligevel. Selvfølgelig ikke så længe vi har den nuværende handelsminister; det borger hans ord naturligvis for; men ministre kommer, og ministre går jo, ikke sandt?

Vi har som sagt ikke noget imod, at monopolrådet og forsikringsrådet tilkalder særlig sagkyndige, når der er brug derfor, og vi mener, at når monopolrådet så nøjagtigt og detaljeret har kunnet afsige kendelsen om, at landbruget skulle have 25 øre mindre pr. kg for sit smør, end en saglig indstilling fra et enigt landbrug gav udtryk for, må det være en let sag for det samme monopolråd med bistand af forsikringsrådet at afgøre, hvilken højde en forsikringspræmie bør have.

Handelsministeren (Barmsgaard): Jeg takker for den modtagelse, lovforslaget har fået. Omend der ikke syntes at være enighed om forslagets videre skæbne, synes jeg dog, der med denne debat er givet grundlag for, at man kan gå ind i en saglig drøftelse om forudsætninger for og betydning af nedsættelsen af en kommission.

De ærede medlemmer hr. Finn Poulsen og hr. Ninn-Hansen bad begge om — med lidt forskellige ord, men jeg opfattede hensigten som den samme — en nærmere saglig begrundelse for nedsættelsen af en kommission som den foreslåede. Den megen ros, som det ærede medlem hr. Ninn-Hansen gav et enkelt afsnit af min fremsættelse, gjorde mig næsten lidt betænkelig — det ærede medlem og jeg er jo sådan indstillet over for hinanden, at vi normalt har øje for hinandens svagheder; men netop det afsnit, det ærede medlem fremhævede som det gode, synes jeg selv er så godt, at det faktisk giver begrundelsen for en sådan kommissions nedsættelse. Et erhverv, der som et så kolossalt element indgår i vort økonomiske liv, må nødvendigvis være underkastet både offentlig interesse og en vis form for offentlig kontrol. Jeg tror ikke, nogen vil være uenig i denne indstilling. Opsparing, økonomi, sociale hensyn, alt

er jo så kolossalt betydningsfuldt, når man i denne forbindelse tænker på forsikrings-selskaber. Jeg tror, at man fra alle sider skulle erkende, at der netop i denne voldsomme betydning må ligge en opfordring til, at man ad de veje, det er gør ligt, skaber en fornemmelse hos forbrugerne af, at et så betydningsfuldt led arbejder, som det kan og skal, på bedste måde. Jeg har ikke noget imod at bekræfte over for det ærede medlem hr. Ninn-Hansen, at det, det ærede medlem drog frem, hensynet til forsikringsbranchen selv, egentlig har været en del af mit motiv. Hvis man som jeg har den opfattelse, at vi bortset fra enkelte områder, som det kan være formålstjenligt for både selskaber og forsikringstagere at få klarlagt, har en dygtigt arbejdende forsikringsverden, er det for mig at se indlysende, at det er i denne branches egen interesse at få dette klarlagt på en sådan måde, at der skabes den nødvendige tillid hos forbrugerne. Man kan mene om den diskussion, der har været, hvad man vil. Men det er aldeles afgørende for et system, der arbejder på det kapitalgrundlag, vi gør herhjemme, at der er tillid hos forbrugerne.

Det ærede medlem hr. Finn Poulsen siger, at forbrugernes væsentligste interesse vel må ligge i dette, at soliditeten er til stede. Rent umiddelbart vil jeg sige ja, men jeg vil alligevel mene, at en anden interesse hos forbrugerne er for den enkelte forsikringstager lige så stor, nemlig den, at han ved med sig selv, at han har fået en tilfredsstillende behandling, også hvad angår omkostningerne ved tegning af forsikringen: soliditeten, javel, men også hvad det koster at få skabt denne soliditet, hvad det koster at få skabt den sikkerhed, man tilstræber.

Jeg tror, man skal gøre sig klart, at det i virkeligheden for forbrugerne spiller en aldeles afgørende rolle, selv om også jeg må understrege, at det at få skabt sikkerhed for soliditeten er det største problem, et problem, som — det vil jeg ligesom det ærede medlem hr. Finn Poulsen understrege — er løst på tilfredsstillende måde for den danske forsikringsverden. Man siger: javel, men den kontrol, der øves over for omkostningerne, øves den ikke på en tilfredsstillende måde af monopoltilsynet? Ja, jeg har i hvert fald ingen mulighed for i dag at sige, at den ikke gør det; men det kan

[Handelsministeren.]

på den anden side ikke skjules, at monopoltilsynet er bygget op på en sådan måde, at det mere tager sigte på konkurrencebegrænsninger inden for vareproduktion og varefordeling, og dette at kunne kontrollere, om forbrugernes berettigede interesser er tilgodeset, er på forsikringsområdet en så speciel opgave, at jeg egentlig personlig har den opfattelse, at det med den nuværende sammensætning af monopoltilsynet er meget vanskeligt at få dette gjort tilstrækkelig grundigt. Jeg tager muligvis fejl; men tager jeg fejl, er det efter min bedømmelse en af de ting, man på gavnlig måde kunne få oplyst gennem et kommissionsarbejde.

De ærede medlemmer hr. Finn Poulsen og hr. Ninn-Hansen sagde, at forsikringserhvervet vel er det mest konkurrenceprægede erhverv, vi har. Den samme opfattelse har jeg for mit vedkommende, men man må også samtidig holde fast ved, at der vel næppe findes noget andet erhverv, som på tilsvarende måde er så vanskeligt at overskue for kunden. Det er meget svært for den enkelte forsikringstager at drage de sammenligninger, som ville være afgørende for, at han føler sig tryk over for den investering, han foretager i en forsikring. Jeg vil tro, at det, at det er så svært for forsikringstageren at sammenligne de forskellige selskabers vilkår, i virkeligheden giver den usikkerhed hos forbrugerne, som har skabt grundlag for, at en agitation mod forsikringserhvervet, som jeg mener i mange tilfælde har skudt voldsomt over målet, har vundet indpas hos adskillige forbrugere. Derfor gentager jeg, at det efter min opfattelse er i forsikringserhvervets såvel som i forbrugernes interesse at få hele problemet klarlagt så langt, det er gørligt.

Venstre frygter, siger det ærede medlem, stadig socialiseringsbestrebelse, og det ærede medlem hr. Ninn-Hansen udtaler, at det, jeg har sagt i denne henseende, vel dækker regeringens opfattelse. Ja, det er klart, at det, jeg har anført som hensigten med dette lovforslags fremsættelse, dækker regeringens opfattelse af situationen. Hele dette spørgsmål om frygten for socialisering, tilsiger det os ikke netop at skabe en sikker fornemmelse hos forbrugerne af, at en statsovertagelse eller socialisering ikke ville skabe en billigere og mere tilfredsstillende

form for forsikringstagerne? Jeg tror, det er det, der er det alt afgørende i hele problemstillingen. Det vigtigste er ikke så meget, om det ærede medlem hr. Ninn-Hansen og jeg måske kan blive fælles om den opfattelse, at der ikke er påvist noget, der underbygger troen på, at en strukturændring ville give væsentligt billigere vilkår, men det alt afgørende er, at forbrugerne får den samme opfattelse, hvis den er rigtig. Derfor synes jeg, det er nødvendigt at få skabt grundlag for, at man kan give forbrugerne denne bevidsthed.

Over for det ærede medlem hr. Søgaard ville jeg nok lige understrege, at genforsikringer ikke først og fremmest betyder omkostning for selskaberne, men i allerhøjeste grad og vel næsten altid har til formål dels at mindske risikoen for det enkelte selskab, hvad der kan være hensigtsmæssigt også for forbrugerne, og dels netop at sikre soliditeten. I alt væsentligt må man vel nok sige, at genforsikringsprincippet er et soliditetshensyn også over for forsikringstageren.

Det ærede medlem hr. Skræppenborg-Nielsen havde en meget fast overbevisning om, at der ikke var nogen konkurrence mellem forsikringsselskaberne, men at der snarere var tale om en slags kartel, der udelukkede al konkurrence. Jeg tror ikke, den opfattelse vil kunne stå for en nærmere prøvelse. Man må holde fast ved, at danske forsikringsselskaber har sådanne vilkår herhjemme, at de har fri konkurrence også fra udenlandske selskaber. Her gælder jo, at forsikring i udlandet, f. eks. skadesforsikringer — og det er det, der har mest betydning — er liberaliseret. Man kan frit tegne sådan forsikring i udlandet, og der er også et meget stort antal udenlandske forsikringsselskaber i forhold til det samlede antal forsikringsselskaber herhjemme, som arbejder direkte på det danske marked. Så hvis der var tale om en karteldannelse mellem de danske forsikringsselskaber, har den i hvert fald ikke haft mulighed for at udelukke den udenlandske konkurrence.

Det ærede medlem hr. Ninn-Hansen og også i nogen grad det ærede medlem hr. Finn Poulsen siger modsætningsvis, at netop det, at man har denne udenlandske konkurrence, er bevis for, at konkurrencen er effektiv. Nej, slet så langt kan man næppe heller gå i sin argumentation, for tilbage

[Handelsministeren.]

bliver, at det at tegne forsikring i udenlandske selskaber kan være en forholdsvis let farbar vej for større forsikringstagere, for større erhvervsvirksomheder, men man må ikke underkende, at det ikke er muligt for den enkelte forsikringstager i det daglige at have kendskab til og komme i forbindelse med disse udenlandske selskaber.

Alt i alt må jeg sige, at jeg alligevel finder, der er så mange ting, der taler for, at det i alles interesse er rigtigt at få klarlagt så meget af dette som muligt. Jeg understreger, at grundlaget for mit vedkommende er, at vi her er inde på et af de mest betydningsfulde områder for dansk erhvervsliv, dansk økonomi; også socialt er det et betydningsfuldt spørgsmål. Jeg synes, det er afgørende, at man her får skabt så megen klarhed som muligt.

Søgaard: Jeg har lige en enkelt bemærkning til det ærede medlem hr. Ninn-Hansen, som under denne debat har omtalt den interesse, der har været på socialdemokratiets kongresser. Det er naturligvis forståeligt, at der selv langt ind i konservative rækker har bredt sig en forståelse af, at det er på socialdemokratiets kongresser, fremskridtslinjerne bliver lagt. Jeg går også ud fra, at det ærede medlem har lært og kan lære noget i forbindelse med socialdemokratiets kongresser, men når det ærede medlem hævder, at man på socialdemokratiets sidste partikongres har beskæftiget sig med at udsætte forsikringsfunktionærerne for mistænkeliggørelse, så taler det ærede medlem mod bedre vidende.

Det ærede medlem ved udmærket, at hans eget partis presse og andre partiers presse har været med på disse kongresser, har overværet disse kongresser, og jeg tror da i alt fald nok, at hvis vi havde beskæftiget os med at mistænkeliggøre forsikringsfunktionærerne, skulle det nok være blevet skreget ud over hele landet.

Finn Poulsen: Jeg har ikke så forfærdelig

mange ord til den højtærede handelsminister, for det lykkedes, så vidt jeg da kan bedømme, ikke den højtærede handelsminister at uddybe sin begrundelse, så den giver anledning til så forfærdelig mange yderligere bemærkninger.

Vi skal ikke være uenige om, at den omstændighed, at et erhverv har så stor en betydning for samfundet som helhed, som dette erhverv vitterlig har — erhvervslivet kan simpelt hen ikke undvære forsikring, og folk kan heller ikke undvære det i al almindelighed — betyder, at der klæber sig offentlig interesse dertil. Det betyder også, at der må være en vis kontrol, og den har vi jo. Det, vi har diskuteret i dag, er, om den kontrol, vi har på dette område — det er også nævnt af de forskellige ordførere — ikke er tilstrækkelig. Hvorfor skal man gå skridtet videre med den risiko, der er for, at dette skridt med de interesser, som ikke ubetydelige kredse nærer, kan føre os over i den modsatte grøft?

Den højtærede minister bruger også det argument, at denne undersøgelse er i forsikringselskabernes interesse, for hvis den kommer til det resultat, som den højtærede minister venter: at der ikke er nogen særlig grund til at foretage sig noget, fordi det er et meget dygtigt arbejdende erhverv, så vil denne mistillid, som er skabt, være væk.

Hvad er det for en tillidskrise mellem selskaberne og forsikringstagerne, man taler om? Det er noget konstrueret. Der følges visse bestemte mål fra visse bestemte politiske sider, og så søger man at stille det op, som om der er en tillidskrise.

Det skal ikke bestrides, at der kan dukke konkrete eksempler op på, at en forsikring ikke burde have været tegnet, eller at en forsikring måske burde have været tegnet. Men det er jo også sket i gamle dage, at en mand har købt en forkert hest, og det sker i dag, at en mand køber en forkert bil. Tilsvarende enkeltstående tilfælde løses i praksis ved overenskomst mellem selskaberne og forsikringstagerne, og selskaberne bestræber sig på selv at løse dem; i specielle til-

[Finn Poulsen.]

fælde kan der være tale om domstolsafgørelser.

Kan det begrunde, at man nedsætter en kommission? Er det ikke langt naturligere for os og også for den højtærede handelsminister at sige: vi ved, at disse selskaber gør et overordentlig stort arbejde for at komme disse tilfælde til livs? Vi må som realistiske mennesker erkende, at helt til livs kommer man dem aldrig; der er altid nogle, der vil være utilfredse. Men var det ikke meget sundere at skabe ro om forsikringsvæsenet ved at lade det være i fred og lade det arbejde på den sunde linje, det er inde på? Det er det, jeg synes den højtærede minister skulle tage op til alvorlig overvejelse.

Jeg skal ikke gentage mine bemærkninger om omkostningerne. Det er ikke rigtigt, at der dér er et problem. Man kan næsten sige sig selv, at der ikke kan være noget problem. Hvis man vil se et problem deri, at der er mange selskaber, og at man kan finde selskaber, som har højere omkostningsprocent end andre, er det en misforståelse. Selvfølgelig må visse selskaber, f. eks. begyndere, selskaber, der ikke er arbejdet op til det samme niveau som andre, ligge med et noget højere omkostningsniveau. Men vil man lukke af for nye selskaber, vil man koncentrere på få selskaber? Det er jo det, man skal hen til, hvis man kommer med den argumentation, at der er for mange selskaber, for mange akkvisitører.

Må jeg sige en ting om livsforsikring. Der er mange mennesker, som aldrig ville have fået tegnet den forsikring, som de i en given situation har været overordentlig glade for — lad den være stor eller lille — hvis ikke der havde været et udbredt akquisitionssystem. Lad så være, at der også her kan være et og andet at rette, men det er en kendsgerning, at i tusindvis af mennesker aldrig ville få den dækning, de skal have, hvad enten det drejer sig om livsforsikring eller områder inden for skadesforsikring, hvis ikke der var et akquisitionssystem.

Tror man virkelig, at dette erhverv, som arbejder med pisen over nakken, skulle finde en mindre tilfredsstillende løsning end en eller anden kommission, som over for

dette skulle gå til begrænsninger, indskrænkninger, regulerende foranstaltninger? Jeg tror, det er en misforståelse med denne argumentation, og jeg beklager, at man er kommet så vidt, at man fremsætter et lovforslag i en politisk situation, hvor der er mulighed for at få det gennemført, og hvor der også er mulighed for, at det kan føre til — som jeg sagde det i mit første indlæg — politiske formål, som vi ikke kan acceptere.

Ninn-Hansen: Socialdemokratiet har ved de ønsker, der navnlig på kongresser er blevet fremsat fra tid til anden om socialisering, medvirket til en mistænkeliggørelse af forsikringsbranchen og dermed af forsikringsbranchens funktionærer. Men det glæder mig i og for sig, at det er historie allerede så kort tid efter den sidste kongres.

Den højtærede handelsminister fremsatte en udtalelse her, som jeg synes er langt vigtigere end spørgsmålet om nedsættelse af en kommission. Den højtærede handelsminister sagde, at det, han havde udtalt i sin fremsættelsestale, dækkede regeringens opfattelse, og det afsnit, der henvistes til, lød således — det står sp. 2056 —:

„Fra forskellig side har det været antydet, at sigtet i kommissionsarbejdet skulle være at skabe grundlag for en socialisering af forsikrerhvervet. Jeg finder det næsten overflødigt at forsikre, at der ikke fra min side haves hensigter i den retning.“

Det skal altså nu rettes til — med ministerens tilladelse — at der ikke fra regeringens side haves hensigter i den retning, og så er vi egentlig på det sted, hvor vi skal være i denne sag. Hele folketinget omtrent står som modstandere af socialisering af forsikrings-selskaberne.

Det ærede medlem hr. Skræppenborg-Nielsens parti står som det eneste parti herinde, der vil hæve socialiseringsfanen, og selv om man prøver på at række denne fane højt i vejret, kniber det sikkert at få nogen til at få øje på den. Således er situationen, og den er tilfredsstillende for os. Så kan vi på det grundlag gå til en drøftelse i udvalget angående kommissionen.

Jeg vil yderligere sige til det ærede medlem hr. Skræppenborg-Nielsen, at de kapitalinteresser, vi ønsker at varetage, er de kapitalinteresser, den højtærede handels-

[Ninn-Hansen.]

minister har omtalt i indledningen til sin fremsættelsestale: den opsparring, der finder sted, og som finder vej mange steder hen, bl. a. til boliger, som det ærede medlem vel også ønsker vi skal have flere af. Det er de kapitalinteresser, vi ønsker at varetage.

Den højtærede handelsminister fremhævede, at det var det indledende afsnit, der indeholdt begrundelsen for nedsættelsen af kommissionen. Det glæder mig at høre; men når den højtærede handelsminister her udtaler, at forsikringsselskaberne på en glimrende måde har opfyldt de to afgørende funktioner, tryghedskravene og opsparringen, så kan man vel også sige, at da har de opfyldt noget meget væsentligt. Og derfor ville den naturlige konsekvens vel egentlig være, at man sagde: mon de så ikke også bedst selv kan klare rationaliseringsopgaven? Men lad nu det ligge til selve udvalgsdrøftelsen.

Når dette altså er udgangspunktet for den højtærede ministers forslag om kommissionsnedsættelse, tror jeg ikke, § 1 har fået den rigtige udformning, når der står, at man skal undersøge, om denne — altså forsikringsvirksomheden — i det hele virker formålstjenligt; for det er jo klart, at forsikringsvirksomheden virker formålstjenligt; det har den højtærede minister selv sagt, og det er det centrale for hans vedkommende som for vort vedkommende.

Tilbage bliver spørgsmålet om rationalisering, og herom har den højtærede minister selv flere gange sagt, at den kan selskaberne bedst foretage gennem deres konkurrence. Det kan vi drøfte yderligere, men vi bliver altså også nødsaget til i allerhøjeste grad at drøfte kommissoriets affattelse.

Skræppenborg-Nielsen: Jeg har kun nogle ganske få bemærkninger. Hvad angår konkurrencen, bestrider jeg ikke, at der udadtil muligvis findes en formel konkurrence forsikringsselskaberne imellem, men jeg tvivler meget stærkt på, at der eksisterer en reel konkurrence selskaberne imellem, og derfor vil jeg fastholde mine udtalelser om, at forsikringsvirksomheden her i landet som helhed virker som et kartel.

Jeg stillede følgende spørgsmål til den højtærede handelsminister: hvorfor har forsikringsrådet og den højtærede handels-

minister — eller rettere hans forgængere — ikke for længst grebet ind over for visse forsikringsselskabers helt fantastiske udgifter til administration og til omkostninger i det hele taget?

Handelsministeren (Baunsgaard): Jeg kan sige til det ærede medlem hr. Skræppenborg-Nielsen, at når et sådant indgreb, som det ærede medlem efterlyser, ikke er sket, er det selvsagt, fordi man ikke på det foreliggende grundlag, på grundlag af det materiale, der har foreligget til bedømmelse, har fundet anledning dertil. Om der er grund til det, er vel noget af det, som denne kommission bl. a. kunne tjene til at oplyse os om.

Til det ærede medlem hr. Finn Poulsen vil jeg sige, at jeg har ikke sagt, at jeg ikke finder, der er nogen særlig grund til at foretage sig noget. Det må kommissionsarbejdet afløre for mig. Men i hvert fald vil jeg ikke på forhånd give udtryk for nogen mening om, hvilken opfattelse en kommission skal komme til. Jeg kan have en anelse derom, men vil som sagt ikke udtale noget om, hvilket resultat den eventuelt skulle komme til.

Det ærede medlem spurgte, hvad det er for en tillidskrise. Ja, det ærede medlem har egentlig selv i dag forklaret os, hvordan denne tillidskrise er opstået. Det ærede medlem mener, at det er sket på et helt usagligt grundlag. Jeg sagde vist i mit første indlæg, at jeg mener, denne mistillid som regel har været overdimensioneret; men når den nu findes — og det har det ærede medlem selv sagt at den gør — og når forbrugerne ikke har nogen mulighed for at overskue dette problem med hensyn til forsikringstegning og ikke har nogen reelle sammenligningsmuligheder, ikke magter at foretage en sammenligning, så er der stadig grobund for mistillid. Hvis man mener, at denne mistillid er helt overvurderet — som det ærede medlem mener — eller helt uberettiget, kan jeg ikke se andet, end at man har interesse i, at den bliver bortvejret, enten ved at det gennem kommissionsarbejdet lykkes at overbevise alle om den indstilling, det ærede medlem har, eller som følge af, at man gennem kommissionsarbejdet finder frem til sådanne ændringer, som kan muliggøre denne mistillids bortvejring.

[Handelsministeren.]

Det ærede medlem bad om ro. Man kan have forskellig opfattelse af, hvordan ro tilvejebringes. Personlig har jeg den opfattelse, at ro bedst oprettes, når man har åbnet en mulighed for, at de anker, der med større eller mindre ret kan være rejst, kan blive undersøgt, og det mener jeg kan ske gennem en kommissionsundersøgelse.

Til det ærede medlem hr. Ninn-Hansen kun dette: hvad der er motivet for lovforslagets fremsættelse, har jeg sagt; hvad der eventuelt skal ske efter et kommissionsarbejde, tror jeg vi i fælles interesse skal lade være at foruddiskontere.

Jeg beklager, at jeg i mit første indlæg glemte at svare det ærede medlem hr. Grøndahl. Jeg har selvsagt ikke på forhånd nogen mulighed for at sige, hvad kommissionsarbejdet vil koste, eller hvor langvarigt det vil blive. Det er svært at sige; jeg kan kun sige én ting, og det er, at det ikke er noget særlig givtigt hverv at sidde i kommissioner. De fleste kommissionsmedlemmer aflønnes med 10 kr. i mødepenge.

Skræppenborg-Nielsen: Jeg vil gerne sige til den højtærede handelsminister, at jeg tror næppe, det er materiale, der har manglet; der har været materiale til rådighed i bunkevis. Jeg tror snarere, det er viljen, der har manglet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Søgaard: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Udvalget angående forslag til lov om foretagelse af visse ekspropriationer m. v. har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående den af statsrevisorerne afgivne betænkning over statsregnskabet for finansåret 1959-60 har afgivet betænkning. Eksemplarer vil blive omdelt.

Medlem af folketinget K. B. Andersen har meddelt mig, at han ønsker til undervisningsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Finder undervisningsministeren det rimeligt, at de nye regler for lærlinges rejse- og opholdstilskud ikke får virkning for lærlingeforhold, der var i kraft ved ordningens indførelse, og hvilke oplysninger kan ministeren i øvrigt give om bestræbelserne for at give lærlingene lige så gode muligheder som andre unge under uddannelse?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Medlem af folketinget Niels Matthiasen har meddelt mig, at han ønsker til ministeren for kulturelle anliggender at stille følgende spørgsmål:

„Hvilket initiativ har ministeren for kulturelle anliggender taget i anledning af Allé-Scenens lukning, og hvilke midler agter ministeren at bringe i anvendelse for at støtte teaterdriften i Danmark?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Medlem af folketinget Heilesen har meddelt mig, at han ønsker til justitsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren overveje en skærpelse af de nuværende strafferegler mod det stigende antal spirituspåvirkede motorførere, og vil ministeren foranledige et yderligere forebyggende oplysningsarbejde om alkoholnydelsens virkninger?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Folketingets næste møde afholdes onsdag den 7. februar kl. 14 med følgende dagsorden:

1) *Spørgsmål til ministrene.*

2) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om nedsættelse af en forsikringskommission.

[Formanden.]3) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i lov om menighedsråd.

4) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i lov om det kommunale skolevæsenes styrelse og tilsyn.

5) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i lov om byplaner.

Formanden meddelte sluttelig planen for tingets øvrige møder i den følgende uge.

Mødet hævet kl. 15³⁵.

---

54. møde.

Onsdag den 7. februar kl. 14.

Formanden: I skrivelse af dags dato meddeler finansministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændringer i lov om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd og

forslag til lov om ændringer i lov om normering og klassificering af statstjenestemandstillinger.

I skrivelse af dags dato meddeler socialministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændringer i lov om almindelig arbejderbeskyttelse. (Beskyttelse mod ioniserende stråling, velfærdsforanstaltninger for arbejdere uden fast arbejdssted, natarbejde i bagerier samt unge menneskers natarbejde), forslag til lov om ændringer i lov om arbejderbeskyttelse inden for handels- og kontorvirksomhed. (Beskyttelse mod ioniserende stråling) og

forslag til lov om ændringer i lov om arbejderbeskyttelse inden for landbrug, skovbrug og gartneri. (Beskyttelse mod ioniserende stråling).

I skrivelse af dags dato meddeler boligministeren, at hun ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændringer i lov om købstadhyptekforeninger.

Det er meddelt mig, at *Chr. Christiansen* ønsker at udtræde af udvalget til at følge regeringens forhandlinger om Danmarks optagelse i Det europæiske økonomiske Fællesskab. Til at indtræde i det nævnte udvalg i stedet for *Chr. Christiansen* har vedkommende gruppe udpeget den hidtidige stedfortræder, *Lars M. Olsen*, og som ny stedfortræder *Jørgen Peder Hansen*. Disse medlemmer er herefter valgt.

Det er meddelt mig, at *Chr. Christiansen* ønsker at udtræde af udvalget angående forslag til lov om salg af indenlandsk frugt og indenlandske gartneriprodukter ved frivillig offentlig auktion. Til at indtræde i det nævnte udvalg i stedet for *Chr. Christiansen* har vedkommende gruppe udpeget *Carl Nielsen*, som herefter er valgt.

Det er meddelt mig, at *Chr. Christiansen* ønsker at udtræde af udvalget angående forslag til lov om ændringer i lov om værnepligtiges anvendelse til civilt arbejde. Til at indtræde i det nævnte udvalg i stedet for *Chr. Christiansen* har vedkommende gruppe udpeget *Carl Nielsen*, som herefter er valgt.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Finansministeren (Hans R. Knudsen): Jeg skal tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændringer i lov om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd og forslag til lov om ændringer i lov om normering og klassificering af statstjenestemandstillinger.*

Forslagene fremkommer på grundlag af en betænkning, der er afgivet af et af forsvarsministeriet nedsat udvalg, der har haft til opgave at gennemgå bestemmelserne vedrørende ydelser uden for den faste lønning til forsvarets personel. De i lovforslagene indeholdte ændringer er i overens-